

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی سیستم بانکداری اسلامی و نقش پول در آن با توجه به ماهیت پول

نویسنده: بیژن عبدی ساوجیان

استاد راهنما: حسین نمازی

استاد مشاور: غلامرضا مصباحی، پرویز داودی

سال تحصیلی: اسفند ۱۳۶۹

توصیفگر: ۲۹۷ ص: جدول ، نمودار . شماره بازیابی ۳۳ الف .

واژگان کلیدی: بانکداری اسلامی / مسائل پولی / پول / تاریخ / عقود اسلامی

چکیده:

هدف از این پژوهش ، بررسی سیستم بانکداری اسلامی و نقش پول در آن با توجه به ماهیت پول است. تحقیق حاضر که به روش کتابخانه ای انجام یافته مشتمل بر چهار فصل است . فصل اول اختصاص به تاریخچه پیدایش پول دارد . در فصل دوم پول و ماهیت آن مورد بررسی قرار می گیرد. فصل سوم به بررسی سیستم بانکداری اسلامی می پردازد. نهایتاً در فصل چهارم مکانیزم تخصیص منابع در بانکداری اسلامی و جایگاه عقود شرعی در آن مورد بررسی قرار میگیرد . بر اساس نتایج حاصل از تحقیق زمانی که پول به منظور تسهیل در امر مبادله بین اقوام مختلف مورد استفاده قرار گرفت عمده ترین ویژگی آن این بود که مالیت داشت. آنچه که از نظر شرع مقدس در معامله با مسکوکات طلا و نقره حائز اهمیت

بود ، آن بود که در معاملات قرضی تنها محتوای فلزی آن معیار باز پرداختها شناخته شود نه قیمت اسمی مسکوکات این دو فلز . اختراع اسکناس تحولات متعددی را در پول کالایی ایجاد نمود. این تحولات عمدتاً در مالیت پول رخ داد . ایجاد تغییر در ماهیت پول در حکم فقهی آن نیز اثر میگذارد . مشکل اصلی در اسکناسهای عصر حاضر آن است که قیمت اسمی (ارزش صوری) آنها در طول زمان نمی تواند حکایت از مالیت مشخص نماید ، ضمن آنکه این مالیت در طول زمان مرتباً در حال کاهش است. راه علاج این مسأله تثبیت مالیت اعتباری پول می باشد. اما جبران نرخ تورم توسط دولت ، وضعیت سپرده های سرمایه گذاری ، قرض الحسنه ، سپرده های دیداری و به طور کلی جریان گردش پول را در جامعه متحول خواهد کرد و از این طریق اعطاء اعتبار (بانک) نیز دستخوش تحولاتی خواهد شد. این امر به نوبه خود مستلزم بازنگری در اهداف و وظایف بانکداری در نظم اسلامی می باشد. به طور کلی در راستای تحولات سیستم بانکی و در کنار جبران نرخ تورم ، نرخ بازگشت سرمایه جایگزین نرخ بهره خواهد شد. ضمن آنکه محور اصلی در این نظام ، مشارکت سپرده گذاران در اصل سهام واحدهای تولیدی و همچنین سود حاصله از آن خواهد بود. این امر توزیع عادلانه ثروت را نیز تا حد زیادی تأمین خواهد نمود. استفاده از مکانیزم جدید بانکی ، نحوه توزیع اعتبارات را نیز دگرگون می سازد. در این سیستم بر نقش اصلی بانک (که همان واسطه گری و وکیل سپرده گذاران در طرحهای اقتصادی است) تأکید بیشتری می شود و سعی می گردد تا از دخالتهای غیر ضروری بانک در امور اقتصادی جلوگیری شود.